

accounting; theoretical and methodical aspect]: *avtoref. dys. ... kand. ekon nauk: 08.06.04, 2006.*

Radionova, N. "Oblikova polityka yak metodolohichna osnova upravlinnia pidpriemstvom" [Accounting policy as a methodological basis of enterprise management]. *Bukhhalter-skiy oblik i audyt, no. 2-3 (2015): 53-59.*

Satmurzayev, A. A. "Sistema upravlencheskogo ucheta ili mysl o neobkhodimosti vnedreniya uchetnoy politiki dlya tseley upravlencheskogo ucheta" [Management accounting system or the idea of the need to introduce accounting policy

for the purposes of management accounting]. *Vestnik VKGTU, 2010. http://www.ektu.kz/files/vestnik/econ04_2010.pdf*

Slovar inostrannykh slov [Dictionary of foreign words]. Moscow: Russkiy yazyk, 1988.

Sokolov, Ya. V. "Sudba mezhdunarodnykh standartov finansovoy otchetnosti v Rossii" [The fate of international financial reporting standards in Russia]. *Finansy i Biznes, no. 1 (2005): 69-83.*

Sokolov, Ya. V., and Sokolov, V. Ya. "Kak nam pereyti na MSFO" [How do we move to IFRS]. *Finansy i Biznes, no. 4 (2011): 207-213.*

УДК 602.9:338.242

АНАЛІЗ ПЛАНІВ ОНОВЛЕННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ В РАМКАХ ПРОЄКТІВ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ

©2018 ЛУК'ЯШКО П. О.

УДК 602.9:338.242

Лук'яшко П. О. Аналіз планів оновлення електроенергетики України в рамках проєктів міжнародної технічної допомоги

Метою статті є оцінка практики надання українському електроенергетичному сектору коштів в рамках проєктів міжнародної технічної допомоги (МТД) і спроба спрогнозувати подальшу ефективність даного фінансового інструменту щодо фінансування проєктів модернізації електроенергетики. Одним із потенційно потужних джерел фінансових ресурсів для оновлення галузі є міжнародна технічна допомога. Однак аналіз практики її надання за двома дотичними до електроенергетики напрямками – «ядерна безпека» та «енергетика та енергоефективність» – не дозволяє прогнозувати ефективність міжнародної допомоги як джерела модернізації галузі. Результати аналізу засвідчують, що МТД тісно пов'язана з інтересами й цілями донорів, а модернізація електроенергетики є бізнес-проєктом, основним результатом якого має бути прибуток. Останній факт зміщує акцент пошуку джерел фінансування в площині інвестиційних вкладень, а не донорських вливань.

Ключові слова: електроенергетика, енергетика та енергоефективність, модернізація, міжнародна технічна допомога, ядерна безпека.

Табл.: 3. **Бібл.:** 13.

Лук'яшко Павло Олександрович – кандидат економічних наук, доцент, докторант кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, Чернігів, 14027, Україна)

E-mail: pavelluk@ukr.net

УДК 602.9:338.242

UDC 602.9:338.242

Лукьяшко П. А. Анализ планов обновления электроэнергетики Украины в рамках проектов международной технической помощи
Целью статьи является оценка практики предоставления украинскому электроэнергетическому сектору средств в рамках проектов международной технической помощи (МТП) и попытка спрогнозировать дальнейшую эффективность данного финансового инструмента по финансированию проектов модернизации электроэнергетики. Одним из потенциально мощных источников финансовых ресурсов для обновления отрасли является международная техническая помощь. Однако анализ практики её предоставления по двум смежным с электроэнергетикой направлениям – «ядерная безопасность» и «энергетика и энергоэффективность» – не позволяет прогнозировать эффективность международной помощи как источника модернизации отрасли. Результаты анализа показывают, что МТП тесно связана с интересами и целями доноров, а модернизация электроэнергетики является бизнес-проектом, основным результатом которого должна быть прибыль. Последний факт смещает акцент поиска источников финансирования в плоскость инвестиционных вложений, а не донорских вливаний.

Ключевые слова: электроэнергетика, энергетика и энергоэффективность, модернизация, международная техническая помощь, ядерная безопасность.

Табл.: 3. **Библ.:** 13.

Лукьяшко Павел Александрович – кандидат экономических наук, доцент, докторант кафедры финансов, банковского дела и страхования, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, Чернигов, 14027, Украина)

E-mail: pavelluk@ukr.net

Lukiaszko P. O. Analyzing the Plans for Renewal of Ukrainian Electricity Industry Within the Framework of International Technical Assistance Projects

The article is aimed at assessing the practice of providing the Ukrainian electricity industry sector with funds within the framework of international technical assistance projects (ITA) and trying to predict the further efficiency of this financial instrument for financing the electricity industry modernization projects. International technical assistance is a potentially powerful source of financial resources for the renewal of the industry. However, an analysis of the practice of its provision according to two sectors, adjacent to the electricity industry, – «nuclear safety» and «energy and power efficiency» – does not allow to predict the efficiency of the international assistance as a source for modernization of the industry. The results of the analysis show that the ITA is closely linked to the interests and objectives of donors, and the modernization of electricity industry is a business project, the main result of which should be profit. The latter fact shifts the focus of the search for funding towards investments rather than donor infusions.

Keywords: electricity industry, energy industry and energy efficiency, modernization, international technical assistance, nuclear safety.

Tbl.: 3. **Bibl.:** 13.

Lukiaszko Pavlo O. – PhD (Economics), Associate Professor, Candidate on Doctor Degree of the Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv National Technological University (95 Shevchenka Str., Chernihiv, 14027, Ukraine)

E-mail: pavelluk@ukr.net

Електроенергетична галузь є базовим елементом національної економіки будь-якої країни. Довгий час належна увага проблемам і потребам розвитку електроенергетичної галузі на державному рівні не приділялася. Однак на міжнародному рівні увага до електроенергетики України була помітною, про що свідчать масштаби проектів міжнародної технічної допомоги (МТП), орієнтованих на розвиток та трансформацію галузі. Стурбованість міжнародної спільноти технічним і технологічним станом даної галузі в нашій державі пояснюється передусім недостатньою екологічною стійкістю діяльності генеруючих підприємств. Більшість енергоблоків атомних електростанцій зведені в минулому столітті та вже відпрацювали нормативний строк експлуатації, а деякі наближаються до завершення строків, продовжених понад норми. Технології ж теплової генерації є надзвичайно застарілими, ресурсозатратними та неефективними, а стан основних засобів відповідних підприємств вкрай незадовільним.

Вітчизняна енергетична сфера потребує масштабної модернізації [1; 2], однак комплекс заходів, коті здійснюються на даний час, не можна назвати ефективним. Розвиток альтернативної енергетики повільний, а сукупна потужність генерації надто низька [3]. У контексті пошуку джерел фінансового забезпечення модернізації електроенергетики України не можна оминати увагою такий потужний інструмент, як міжнародна технічна допомога [4; 5].

Незважаючи на те, що правові підстави державної реєстрації відповідних проектів закладено ще в 1996 р. [6], а звітом, підготовленим групою наукових установ для Адміністрації Президента України ще у травні 2001 р. [7], констатовано комплекс проблем у процесі надання та використання коштів МТД, проведене дослідження створює враження, що ці проблеми не подолані й досі. Дослідження в царині МТД активізувалися останніми роками серед науковців та практиків. Шуляр Р. і Бурлака Б. розглядають її із суто практичних позицій, характеризуючи загальні висновки щодо надання та отримання коштів [8]. Плоский К. В. намагається осмислити міждисциплінарне значення МТД [9]. Макота Г. сприймає її як основу міжнародного технічного співробітництва [10]. Куліш П. Ю. та Стрельцов В. Ю. [11], а також колектив авторів на чолі з Рудницьким І. А. [12], пропонують дослідження досвіду використання МТД для вирішення конкретних проблем окремого регіону та сфери діяльності відповідно. За подібною тематикою працюють багато інших науковців, однак комплексне дослідження ролі та значення відповідних проектів для електроенергетики України наразі відсутнє.

Метою даної статті власне і є оцінка практики надання українському електроенергетичному сектору коштів у рамках проектів МТД і спроба спрогнозувати подальшу ефективність даного фінансового інструменту щодо фінансування проектів модернізації електроенергетики.

Досягнення даної мети потребує насамперед визначитися із переліком сфер, котрі становлять інтерес для іноземних донорів, та оцінити загальну динаміку надходження коштів шляхом МТД.

У *табл. 1* представлено основні напрямки та динаміку надання МТД. Про потужність даного інструменту фінансування свідчить принаймні той факт, що на підставі лише тих проектів, котрі діяли в період 1997–2017 рр., плановий обсяг залучення коштів перевищував еквівалент 7 млрд дол. США. Основним напрямком МТД для України, через який було залучено більше половини названої суми, була ядерна безпека. Як уже згадувалося вище, у міжнародній спільноті, особливо в розвинених країнах Західної Європи, надзвичайну стурбованість викликає безпека експлуатації ядерних енергоблоків в Україні. Другим за значенням напрямком зацікавленості донорів виступав стан національної безпеки та оборони на території нашої країни. Тут у числі пріоритетів західних партнерів слід назвати ядерне роззброєння, використання України як противаги російським імперським амбіціям та періодичне декларування урядом курсу на вступ до НАТО.

Значення саме оборонного напрямку стає більш зрозумілим, якщо поглянути на структуру проектів через призму національної приналежності донорських організацій – це США (170 проектів на суму більше 1,8 млрд дол.) та країни Західної Європи (тільки по лінії ЄС та ОБСЄ було профінансовано 806 проектів на суму більше 1,3 млрд дол.).

Значення для донорів МТП напрямку «енергетика та енергоефективність» за підсумковими рівнями залучених сум опинилося аж на шостому місці (3,49% загальної суми коштів), пропустивши далеко вперед «ядерну безпеку» (50,22%), «національну безпеку та оборону» (15,41%), «урядування та громадянське суспільство» (7,93%), «регіональний розвиток» (4,54%) та «відновлення Донбасу та ВПО» (3,99%). Хоча за останнім напрямком міжнародні проекти планувалися лише з 2014 р.

Показовою також можна вважати динаміку середньої вартості проекту, хоча слід визнати даний критерій доволі спірним. Звісно, оцінюючи цей показник, слід зважати на тривалість окремих проектів та їх кількість, однак він у будь-якому випадку є характерним з точки зору готовності донорів спрямовувати кошти на розвиток країни. Розглядаючи середню вартість проектів МТП, започаткованих з 2010 р. включно, можемо констатувати високу чутливість даного показника до політичних процесів у країні. Ситуація кардинально змінилася у 2014 р., коли міжнародна спільнота зреагувала на військово-політичну обстановку в Україні. Відбулося різке скорочення середньої вартості проектів банківського та соціального секторів, охорони здоров'я та енергетики. Натомість різко зросла середня вартість проектів, орієнтованих

Основні напрямки та тенденції надання МТД України

Основні напрямки	Усього		До 2010 р.		2010 р.		Рік													
	проектів	млн \$	проектів	млн \$	проектів	млн \$	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
							проектів	млн \$	проектів	млн \$	проектів	млн \$	проектів	млн \$	проектів	млн \$	проектів	млн \$	проектів	млн \$
Аграрний сектор	46	150	1	6	1	1	4	22	4	10	9	19	10	45	7	8	7	37	3	3
Банківський та фінансовий сектор	27	75	3	11	1	2	2	11	2	2	3	12	2	0	4	7	8	29	2	1
Відновлення Донбасу та ВПО	67	286	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	62	32	76	20	130	8	18
Економічний розвиток і торгівля	36	102	6	17	2	21	5	19	5	6	3	2	4	3	3	6	7	24	1	4
Енергетика та енергоефективність	102	249	11	34	8	16	5	11	17	43	9	25	13	17	19	57	16	27	4	19
Комунікації та ІКТ	8	15	1	3	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	3	4	2	7	1	0
Навколишнє середовище	67	141	2	8	8	21	9	22	11	10	28	27	4	15	4	22	1	17	-	-
Національна безпека та оборона	99	1103	9	683	1	3	11	36	10	17	14	42	20	79	10	154	15	76	9	12
Освіта і наука	221	171	21	54	11	5	21	10	33	14	71	38	28	28	19	13	16	9	1	0
Охорона здоров'я	66	151	-	-	3	3	7	17	14	75	23	43	10	5	2	3	6	5	1	1
Промисловість та МСП	12	56	1	35	-	-	1	5	1	0	-	-	3	10	2	2	3	4	1	0
Регіональний розвиток	91	325	5	53	10	51	6	26	11	8	25	28	17	50	10	47	7	61	-	-
Соціальна інфраструктура та послуги	27	69	6	28	-	-	-	-	5	3	5	11	4	1	4	18	3	9	-	-
Транспорт та інфраструктура	44	102	10	38	-	-	2	8	4	12	8	13	4	9	5	6	10	13	1	2
Урядування та громадянське суспільство	160	567	13	98	5	1	9	51	8	25	17	40	26	72	26	56	36	138	20	87
Ядерна безпека	155	3594	46	3341	10	22	18	35	19	28	8	9	13	95	18	45	13	9	10	10
Усього	1228	7157	135	4408	60	146	100	273	145	255	223	308	165	491	168	524	170	596	62	156

Джерело: складено на основі [13].

на ядерну безпеку, були передбачені суттєві кошти на відновлення Донбасу, різко зросли середні витрати на регіональний розвиток та освіту. Відмічені коливання частіше за все супроводжувалися відповідною динамікою кількості проектів МТП. Дані зіставлення принаймні частково оголюють не зовсім альтруїстичний характер міжнародної допомоги. Слід лише звернути увагу на скорочення соціальних витрат і видатків на охорону здоров'я при зростанні витрат на освіту. У чужому воюючому суспільстві видатки на освіту (ідеологічну підготовку союзників) пріоритетніші за здоров'я хворих та підтримку нужденних. На такий, на перший погляд, дещо цинічний висновок, слід принаймні зважати в подальшому аналізі.

У табл. 2 наведено розподіл проектів у сфері ядерної безпеки за основними напрямками, котрі виділялися автором виходячи з описання. Ядерна енергетика становить найбільш важливий елемент національного електроенергетичного сектора. Останніми роками саме атомні електростанції виробляли близько половини всього обсягу спожитої електричної енергії. Тому проекти МТП за напрямком «ядерна безпека» безпосередньо стосуються стану електроенергетики.

З табл. 2 видно, що лівова частка коштів, спрямована в ядерну енергетику України засобами МТП, була використана на проекти ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Кошти, спрямовані на дану мету, стано-

Основні напрямки надання МТД у сфері ядерної безпеки

Рік	Показник	Напрямок						
		Ядерна безпека, усього	Адміністрування ядерної енергетики	Безпека діючих ядерних установок	Проекти виробничого характеру	Ліквідація наслідків аварії на ЧАЕС	Перешкоди незаконному обігу ядерних матеріалів	Проекти утилізації ядерних відходів
97	Проектів	1	-	-	-	1	-	-
	Сума, тис. \$	504772	-	-	-	504772	-	-
98	Проектів	4	-	-	-	4	-	-
	Сума, тис. \$	297030	-	-	-	297030	-	-
99	Проектів	1	-	-	-	1	-	-
	Сума, тис. \$	109435	-	-	-	109435	-	-
00	Проектів	2	-	-	1	1	-	-
	Сума, тис. \$	333550	-	-	45825	287725	-	-
01	Проектів	1	-	-	-	-	-	1
	Сума, тис. \$	53152	-	-	-	-	-	53152
03	Проектів	2	-	1	-	1	-	-
	Сума, тис. \$	51669	-	1800	-	49869	-	-
04	Проектів	1	-	1	-	-	-	-
	Сума, тис. \$	1219	-	1219	-	-	-	-
05	Проектів	4	-	2	-	-	1	1
	Сума, тис. \$	81904	-	3904	-	-	60000	18000
06	Проектів	1	-	1	-	-	-	-
	Сума, тис. \$	12993	-	12993	-	-	-	-
07	Проектів	4	1	2	-	1	-	-
	Сума, тис. \$	1752579	4391	6456	-	1741732	-	-
08	Проектів	11	1	3	-	4	2	1
	Сума, тис. \$	71235	7131	1459	-	61269	670	706
09	Проектів	14	1	3	-	2	-	8
	Сума, тис. \$	51771	854	9490	-	6161	-	35266
10	Проектів	10	-	6	-	3	-	1
	Сума, тис. \$	22006	-	13411	-	6573	-	2022
11	Проектів	18	-	3	6	-	1	8
	Сума, тис. \$	35381	-	5733	8741	-	69	20838
12	Проектів	19	2	4	-	4	4	5
	Сума, тис. \$	27786	760	7244	-	11037	2155	6590
13	Проектів	8	2	2	-	2	1	1
	Сума, тис. \$	9055	2051	767	-	6042	36	159
14	Проектів	13	2	4	-	3	1	3
	Сума, тис. \$	96157	10648	11012	-	60866	5001	8630
15	Проектів	18	2	8	-	-	3	5
	Сума, тис. \$	44619	2471	33017	-	-	1968	7163
16	Проектів	13	3	2	-	-	2	6
	Сума, тис. \$	10498	218	4523	-	-	2097	3660
17	Проектів	10	4	4	-	1	-	1
	Сума, тис. \$	10010	2236	7389	-	294	-	91

Джерело: складено на основі [13].

ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ І КРЕДИТ

ЕКОНОМІКА

вили 87,9% загального обсягу фінансування всього напрямку. Причому, не слід однозначно пов'язувати їх освоєння з будівництвом об'єкта «Укриття». За даною метою поєднувалися всі проекти, спричинені аварією, у т. ч. проекти соціально-економічного розвитку постраждалих територій, проекти утилізації відходів, утворених внаслідок катастрофи, тощо.

На другому місці за значенням перебувають проекти утилізації ядерних відходів – 4,4% загального обсягу коштів. Вартий уваги той факт, що діяльність за даним напрямком активізувалася саме останніми роками, коли почала серйозно сприйматися ідея створення міжнародного сховища ядерних відходів на території ЧАЕС. Слід ураховувати, що у складі проектів з утилізації значна частка належить заходам, пов'язаним і з відходами діючих в Україні АЕС.

3,4% коштів проектів МТП за напрямком «ядерна безпека» спрямовувалися на забезпечення безпеки експлуатації діючих в Україні ядерних установок, передусім АЕС, хоча увага приділялася й установкам наукового й медичного призначення. Окремо слід відзначити проекти, спрямовані на консервацію і зняття з експлуатації Придністровського хімічного заводу.

2,0% коштів було спрямовано на перешкоджання незаконному обігу ядерних матеріалів. Дане завдання вирішувалася передусім через підвищення контролюючої спроможності Держприкордонслужби.

Лише 1,5% коштів проектів напрямку «ядерна безпека» можна пов'язувати з потребами внутрішнього виробництва. Тобто це проекти, котрі будуть не менш корисними національному товаровиробникові, аніж задовольнять інтереси іноземних донорів. Таких проектів усього сім, причому шість із них реалізовані в навчальних цілях та пов'язані з оснащенням Національного навчального центру підготовки ремонтного і керівного персоналу ДП НАЕК «Енергоатом» на базі ЗАЕС.

Проекти адміністративного призначення (0,9% загальної суми) дуже різноманітні, але здебільшого пов'язані із трансформацією вітчизняної стратегії та правового поля розвитку атомної енергетики в інтересах донорів.

Отже, оцінюючи загалом результати МТП за напрямком «ядерна безпека», слід зауважити, що даний інструмент безперечно був і буде корисним в розрізі ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, у покращенні рівня безпеки українських АЕС і ще в багатьох аспектах. Не повною мірою доцільним виглядає створення на вітчизняній території могильника ядерних відходів міжнародного значення. Водночас потреби внутрішнього виробництва електричної енергії та його технологічної модернізації слабо враховані проектами МТП. Сподіватися, що надалі пріоритети іноземних донорів зміняться, було б не виправдано.

У табл. 3 наведено авторську систематизацію проектів у сфері енергетики та енергоефективності. Дана сфера МТП якнайбільше відповідає потребам модернізації електроенергетики.

Однак, як не прикро це визнавати, кошти даної сфери МТП спрямовуються переважно на потреби адміністрування (43,4%). Проекти включені до групи «адміністрування», носять дуже різноманітний характер. У цій групі поєднуються проекти допомоги профільному Міністерству та Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг; проекти розробки і затвердження стратегічних документів; проекти трансформації законодавства; проекти розширення міжнародної співпраці; проекти демонстративного та пропагандистського характеру тощо – спільною їх рисою є відсутність прямого впливу на обсяги та технології виробництва та споживання енергії.

Другою за значенням групою (26,9% від загальної суми проектів у сфері «енергетика та енергоефективність») є проекти підвищення енергоефективності споживання. Заходи даної групи передбачають різні форми модернізації споживання з метою економії енергоресурсу, як правило, тепла. Спільною рисою згаданих проектів є їх точковий, незначний у масштабах країни, характер. Середня вартість подібного проекту становить 2,2 млн дол. США, що є мізерним, ураховуючи їх зареєстровану кількість – 30.

Третьою за важливістю в рамках напрямку є група проектів модернізації виробництва (12,7%). Згадані проекти передбачають внесення певних коректив у виробничий процес, однак з формулювання назви проекту та пояснення до нього незрозуміло, стосуватимуться ці корективи тільки оновлення обладнання чи передбачатимуть оновлення технології виробництва. Тому дану групу слід розглядати в комплексі з групою «технологічна модернізація виробництва» (4,3%), назви чи описання проектів котрої прямо засвідчують заміну технології. Спільним недоліком проектів обох груп з точки зору модернізації електроенергетики є їх переважна орієнтація на постачання тепла. Проекти, пов'язані з виробництвом електроенергії з відновлюваних джерел, є поодинокими.

Проектів добудови й модернізації електромереж взагалі лише чотири, загальна сума інвестицій передбачалася на рівні всього 6,7 млн дол. США, а реалізовувалися вони переважно в Східній Україні.

ВИСНОВКИ

Проведена оцінка МТД як фінансового інструменту модернізації електроенергетики України засвідчила його загальний низький потенціал. Розраховувати проекти міжнародної допомоги як на реальне джерело фінансових ресурсів для перебудови вітчизняної системи генерації та передачі електроенергії не доводиться передусім тому, що дана мета не перебуває в площині інтересів іноземних донорів. Розвиток і перебудова енергетичної системи передусім є бізнес-проектом, і залучатися під нього повинні інвестиції з

Основні напрямки надання МТД у сфері енергетики та енергоефективності

Рік	Показник	Напрямок							
		Енергетика та енергоефективність, усього	Адміністрування	Проекти в добувній промисловості	Підвищення енергоефективності споживання	Добудова і модернізація електромереж	Модернізація виробництва	Технологічна модернізація виробництва	Проекти у сфері трубопровідного транспорту
04	Проектів	1	-	1	-	-	-	-	-
	Сума, тис. \$	8046	-	8046	-	-	-	-	-
07	Проектів	1	1	-	-	-	-	-	-
	Сума, тис. \$	3574	3574	-	-	-	-	-	-
08	Проектів	3	1	1	-	-	-	-	1
	Сума, тис. \$	12988	1220	10867	-	-	-	-	901
09	Проектів	6	4	-	1	-	1	-	-
	Сума, тис. \$	8950	8017	-	734	-	199	-	-
10	Проектів	8	2	-	2	-	-	4	-
	Сума, тис. \$	16066	6005	-	5351	-	-	4710	-
11	Проектів	5	2	-	1	1	1	-	-
	Сума, тис. \$	10611	4122	-	606	2224	3659	-	-
12	Проектів	17	6	-	10	1	-	-	-
	Сума, тис. \$	43232	38937	-	1889	2406	-	-	-
13	Проектів	9	5	-	-	2	1	1	-
	Сума, тис. \$	25089	22394	-	-	2086	500	109	-
14	Проектів	13	2	-	5	-	5	1	-
	Сума, тис. \$	17293	3808	-	5292	-	3493	4700	-
15	Проектів	19	6	1	6	-	4	1	1
	Сума, тис. \$	57444	12047	190	40471	-	2459	1245	1032
16	Проектів	16	5	1	9	-	1	-	-
	Сума, тис. \$	27411	6701	3500	12819	-	4391	-	-
17	Проектів	4	2	-	-	-	2	-	-
	Сума, тис. \$	18552	1476	-	-	-	17076	-	-

Джерело: складено на основі [13].

розрахунком на прибуток, а не донорські кошти. Істинність даного висновку підтверджується аналізом практики надання МТД за напрямками «ядерна безпека» і «енергетика та енергоефективність».

ЛІТЕРАТУРА

1. Савченко В. Ф. Ситуація та спрямування подальшого розвитку паливно-енергетичного комплексу України. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2010. № 5. С. 80–84.
2. Шкарлет С. М., Сахневич Л. В. Інституціональні аспекти удосконалення енергетичної системи у контексті сталого розвитку економіки України. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Сер.: Економічні науки*. 2013. № 1. С. 64–73.

3. Hnedina K. V. The social dimension of sustainable development of Ukraine. *Scientific Bulletin of Polissia*. 2017. № 2. Ч. 1. С. 127–135.

4. Петраков Я. В. Фінансові інструменти: сутність та класифікація. *Науковий вісник Полісся*. 2016. №3. С. 235–241.

5. Абакуменко О. В., Лук'яшко П. О. Фінансові інструменти: сутність, розмаїття та роль для модернізації електроенергетики. *Проблеми економіки*. 2017. № 1. С. 320–328.

6. Постанова КМУ «Про державну реєстрацію програм і проектів міжнародної технічної допомоги» № 441 від 18.04.1996 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/441-96-p>

7. Проблеми координації міжнародної технічної допомоги в Україні порівняно з польським досвідом: звіт про дослідження. 2001 р. // Міжнародний центр перспективних

досліджень. URL: http://old.icps.com.ua/files/articles/33/58/coordination_ta_ukr.pdf

8. Шуляр Р., Бурлака Б. Міжнародна технічна допомога в Україні: нові можливості для українського бізнесу від міжнародних донорів. Юридична газета online. 31 січня 2017 р. URL: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investitsiyi/mizhnarodna-tehnichna-dopomoga-v-ukrayini.html>

9. Плоский К. В. Міжнародна технічна допомога як міждисциплінарна науково-практична проблема. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 129–139.

10. Макота Г. Міжнародна технічна допомога як основна категорія в теорії та практиці міжнародного технічного співробітництва. *Ефективність державного управління*. 2014. Вип. 39. С. 55–64.

11. Куліш П. Ю., Стрельцов В. Ю. Досвід харківської області в залученні, використанні та моніторингу міжнародної допомоги. *Вісник національного університету цивільного захисту України. Сер.: Державне управління*. 2014. Вип. 2 (2). С. 134–142.

12. Рудницький І. А., Мильченко О. М., Островський О. В., Троцький І. В. Стан і проблеми залучення міжнародної технічної допомоги в інтересах розвитку системи підготовки національних контингентів та національного персоналу. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняховського*. 2014. № 3. С. 19–27.

13. Перелік проектів міжнародної допомоги Україні, зареєстрованих у Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України станом на 14.11.17 р. URL: <http://me.gov.ua/Documents/Download?id=7407b07e-1b92-44be-856f-7b10cbc5bc16>

REFERENCES

Abakumenko, O. V., and Lukiashko, P. O. "Finansovi instrumenty: sutnist, rozmaittia ta rol dlia modernizatsii elektroenerhetyky" [Financial Instruments: Essence, Diversity and Role for Electricity Modernization]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2017): 320-328.

Hnedina, K. V. "The social dimension of sustainable development of Ukraine". *Scientific Bulletin of Polissia*. Vol. 1, no. 2 (2017): 127-135.

Kulish, P. Yu., and Streltsov, V. Yu. "Dosvid Kharkivskoi oblasti v zaluchenni, vykorystanni ta monitorynhu mizhnarodnoi dopomohy" [Experience of Kharkiv region in attracting, using and monitoring international assistance]. *Visnyk natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Ser.: Derzhavne upravlinnia*, no. 2 (2) (2014): 134-142.

[Legal Act of Ukraine] (1996). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/441-96-p>

Makota, H. "Mizhnarodna tekhnichna dopomoha iak osnovna katehoriia v teorii ta praktytsi mizhnarodnoho tekhnichnoho spivrobotnytstva" [International technical assistance as the main category in the theory and practice of international technical cooperation]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, no. 39 (2014): 55-64.

"Perelik proektiv mizhnarodnoi dopomohy Ukraini, zareiestrovanykh u Ministerstvi ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy stanom na 14.11.17 r." [List of projects of international assistance to Ukraine, registered with the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine as of 14.11.17]. <http://me.gov.ua/Documents/Download?id=7407b07e-1b92-44be-856f-7b10cbc5bc16>

"Problemy koordynatsii mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy v Ukraini porivniano z polskym dosvidom: zvit pro doslidzhennia. 2001 r." [Problems of coordination of international technical assistance in Ukraine in comparison with Polish experience: research report. 2001]. *Mizhnarodnyi tsentr perspektyvnykh doslidzhen*. http://old.icps.com.ua/files/articles/33/58/coordination_ta_ukr.pdf

Petrakov, Ya. V. "Finansovi instrumenty: sutnist ta klasyfikatsiia" [Financial Instruments: Essence and Classification]. *Naukovyi visnyk Polissia*, no. 3 (2016): 235-241.

Ploskyi, K. V. "Mizhnarodna tekhnichna dopomoha yak mizhdystsyplinarna nauково-praktychna problema" [International technical assistance as an interdisciplinary scientific and practical problem]. *Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka*, no. 2 (2013): 129-139.

Rudnitskyi, I. A. et al. "Stan i problemy zaluchennia mizhnarodnoi tekhnichnoi dopomohy v interesakh rozvytku systemy pidhotovky natsionalnykh kontynhentiv ta natsionalnoho personalu" [Status and problems of attracting international technical assistance for the development of a system for training national contingents and national personnel]. *Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho*, no. 3 (2014): 19-27.

Savchenko, V. F. "Sytuatsiia ta spriamuvannia podalshoho rozvytku palyvno-enerhetychnoho kompleksu Ukrainy" [The situation and direction of further development of the fuel and energy complex of Ukraine]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 5 (2010): 80-84.

Shkarlet, S. M., and Sakhnevych, L. V. "Instytutsionalni aspekty udoskonalennia enerhetychnoi systemy u konteksti staloho rozvytku ekonomiky Ukrainy" [Institutional aspects of improving the energy system in the context of sustainable development of the Ukrainian economy]. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho tekhnologichnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky*, no. 1 (2013): 64-73.

Shuliar, R., and Burlaka, B. "Mizhnarodna tekhnichna dopomoha v Ukraini: novi mozhyvosti dlia ukrainskoho biznesu vid mizhnarodnykh donoriv" [International technical assistance in Ukraine: New opportunities for Ukrainian business from international donors]. *Yurydychna hazeta online*. 31.01.2017. <http://jur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investitsiyi/mizhnarodna-tehnichna-dopomoga-v-ukrayini.html>